

2006. június 1., csütörtök

P6_TA(2006)0244

A roma nők helyzete az Európai Unióban

Az Európai Parlament állásfoglalása az Európai Unióban élő roma nők helyzetéről (2005/2164(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel arra, hogy az Unió és intézményei számos alkalommal juttatták kifejezésre aggodalmukat, illetve hívták fel a figyelmet a romák helyzetére általában és különösen a roma nők helyzetére az alábbi dokumentumok és tevékenységek útján:
 - az Európai Parlament 2005. április 28-i állásfoglalása ⁽¹⁾ az Európai Unióban élő romák helyzetéről,
 - a Rasszizmus és Idegengyűlölet Európai Megfigyelőközpontjának „A korlátok áttörése: a roma nők és a közegészségügyi ellátáshoz való hozzáférés” című jelentése,
 - a Bizottság által a kibővített Európai Unióban élő romák helyzetéről készített fontos és megdöbbentő jelentés ⁽²⁾, és ezen belül az európai romák helyzetének különösen a nemek szempontjából történő ismertetése,
 - a Bizottság által támogatott tevékenységek, mint a spanyolországi börtönökben fogva tartott roma nőkről a Daphne-program keretében készített tanulmány,
- tekintettel arra, hogy az alábbi dokumentumokban az Európa Tanács számos testülete is elégedetlenségének adott hangot az európai romák és roma nők helyzete kapcsán, és sürgette a politikai irányvonalak meghatározóit és a jogalkotó szerveket, hogy foglalkozzanak a romák, köztük a roma nők elfogadhatatlan helyzetével:
 - az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének az európai cigányokról szóló 1203(1993) ajánlása, amely többek között a roma nők oktatásának fontosságát is megemlíti,
 - az Európa Tanács fajgyűlölet és intolerancia elleni európai bizottságának 3. számú (1998), általános politikát illető, „A romák/cigányok elleni fajgyűlölet és intolerancia leküzdéséről” szóló ajánlása, amely hangsúlyozza a roma nők által elszenvedett kettős hátrányos megkülönböztetést,
 - az Európa Tanács emberi jogi biztosa, Alvaro Gil-Robles úr által a közelmúltban a romák, szintik és utazók emberi jogi helyzetéről közzétett jelentés (2006),
- tekintettel a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatra (COM(2005)0081),
- tekintettel az EBESZ-nek az EBESZ-területen élő romák és szintik helyzetének javítását célzó cselekvési tervére ⁽³⁾, amely hangsúlyozza azon elv fontosságát, hogy a roma nők érdekeit minden téren teljes mértékben figyelembe kell venni, és biztosítani kell a roma nők részvételét az élet valamennyi területén, továbbá a romák egymással történő együttműködésének elvét,
- tekintettel a nők jogairól szóló pekingi nyilatkozatra ⁽⁴⁾, amelynek 32. cikke előírja, hogy az államoknak „fokozniuk kell az annak érdekében tett erőfeszítéseket, hogy minden, a felemelkedésében és előrehaladásában többszörös akadállyal küzdő lány és asszony egyenlő módon élhessen alapvető szabadságával és emberi jogaival”,
- tekintettel az ENSZ hátrányos faji megkülönböztetés visszaszorításával foglalkozó bizottságának a romák elleni hátrányos megkülönböztetésről szóló XXVII. általános ajánlására (2000),

⁽¹⁾ HL C 45. E, 2006.2.23., 129. o.

⁽²⁾ A Bizottság foglalkoztatási és szociális ügyekért felelős főigazgatóságának D3-as egysége, 2004.

⁽³⁾ PC.DEC/566, 2003.

⁽⁴⁾ Nőkről szóló nyolcadik világkonferencia, Pekingi cselekvési program és nyilatkozat, 1995.

2006. június 1., csütörtök

- tekintettel az Európai Roma Jogi Központ (ERRC) és partnerszervezetei által a tagállamokra, csatlakozó és tagjelölt államokra vonatkozóan összeállított és az ENSZ a nők elleni hátrányos megkülönböztetés visszaszorításával foglalkozó bizottsága (UN CEDAW) elé terjesztett dokumentációs anyagra, valamint tekintettel az említett bizottság (UN CEDAW) által a roma nők helyzetét illetően tett ajánlásokra és arra, hogy az európai roma nők előtt álló sokrétű problémák megoldása érdekében sürgős intézkedéseket kell hozni,
 - tekintettel a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,
 - tekintettel a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre ⁽²⁾,
 - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság jelentésére (A6-0148/2006),
- A. mivel az Európai Unióban kiemelt fontossággal bír az emberi jogok védelme, és mivel jelenleg a roma nők a tagállamok, a csatlakozó és a tagjelölt államok legfenyegetettebb csoportjai és egyénei közé tartoznak;
- B. mivel vannak arra vonatkozó utalások, hogy a patriarchális hagyományok eredményeképpen sok nő – beleértve a roma nőket és lányokat is – nem élvezi választási szabadságának teljes tiszteletben tartását életük legalapvetőbb döntései kapcsán, és így akadályoztatva vannak alapvető emberi jogaik gyakorlásában;
- C. mivel az EU jogalkotói és politikáinak meghatározói tekintélyes mennyiségű jogszabályt hoztak, és számos politikát kidolgoztak a kettős hátrány, a faji és nemek szerinti hátrányos megkülönböztetés és ezek összetett hatása leküzdésére;
- D. mivel az EU jogalkotói és politikáinak meghatározói még nem tudták sikeresen biztosítani a roma nők teljes körű és hatékony egyenjogúságát, és egyenlő, méltóságukat tiszteletben tartó bevonásukat Európa társadalmába;
- E. mivel a roma nők szélsőséges hátrányos megkülönböztetés, többek között a cigányellenességként ismert, széles körben elterjedt sztereotípa által motivált többszörös vagy összetett diszkrimináció áldozatai;
- F. mivel a roma nők várható élettartama bizonyos földrajzi területeken, a felmérések alapján rövidebb más nőkénel;
- G. mivel nagyszámú dokumentum tanúsítja, hogy a roma nők különösképpen ki vannak zárva az egészségügyi szolgáltatásokból, és gyakran csak abszolút sürgősségi ügyekben vagy szülés esetén részesülnek belőlük;
- H. mivel az elmúlt évek során a roma nők az emberi jogokkal való szélsőséges visszaélések és különösen személyük épségének megsértése, többek között kényszersterilizálás áldozataul estek; mivel egyes tagállamok ugyan jóvátételt adtak az ilyen visszaélésekért, más tagállamok még adósak ezzel;
- I. mivel a roma és nem roma nők iskolázottsági foka közötti különbség gyakran elfogadhatatlanul nagy ⁽³⁾; mivel sok roma lány nem fejezi be az általános iskolát ⁽⁴⁾;
- J. mivel az iskolákban előforduló faji alapú elkülönítés és a tanárok, illetve az iskolavezetőség előítéletes magatartása közrejátszik abban, hogy a roma szülőknek alacsony elvárásaik vannak különösen leányaikkal szemben;
- K. mivel a felnőtt korú roma nők körében a munkanélküliség aránya sok helyen jelentősen meghaladja a felnőtt női lakosság többi részénél tapasztalt arányt;

⁽¹⁾ HL L 180., 2000.7.19., 22. o.

⁽²⁾ HL L 303., 2000.12.2., 16. o.

⁽³⁾ A jelentések szerint Romániában a roma nők mindössze 3%-a végzi el a középiskolát, ellentétben az általában a nőkre vonatkozó 63%-kal (Nyílt Társadalom Intézet, Tanulmány kiválasztott közép-kelet-európai roma oktatási programokról, 2002.).

⁽⁴⁾ A UNDP „Kikerülni a függőség csapdáját. Közép- és kelet-európai romák” c. jelentése, Pozsony, 2002.

2006. június 1., csütörtök

- L. mivel Európa-szerte a roma nők jelentős részének lakáskörülményei ártalmasak az egészségre, és mivel sok helyen a roma nőket folyamatosan fenyegeti a kilakoltatás veszélye;
- M. mivel a roma nők Európában gyakran az emberkereskedelem áldozatai közé tartoznak;
- N. mivel a közelmúltban került az Emberi Jogok Európai Bírósága elé a nagy számú személy, köztük roma asszonyok és lányok meglehetősen kegyetlenséggel elkövetett állítólagos bántalmazása miatt az UNMIK (az ENSZ ideiglenes koszovói közigazgatása) ellen indított kereset⁽¹⁾;
1. örömmel fogadja az EU Nemek Közötti Egyenlőség Intézetének létrehozására irányuló javaslatot, és sürgeti az Intézetet, hogy összpontosítson intenzíven a többszörös diszkriminációt elszenvedő nőkre, beleértve a roma nőkre;
 2. felszólítja az egész Unió közigazgatási hatóságait, hogy haladéktalanul vizsgáltsák ki a roma nők ellen állítólag elkövetett szélsőséges emberi jogsértéseket, hogy mielőbb büntessék meg az elkövetőket és szolgáljanak megfelelő elégtétellel az áldozatoknak; ezzel összefüggésben sürgeti a tagállamokat, hogy legfontosabb prioritásaik között kezeljék a nők jobb reprodukzív és nemi egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket, a kényszersterilizálás megelőzését és betiltását, valamint a családtervezés, a korai házasságokat felváltó lehetőségek és a szexuális felvilágosítás ösztönzését, hogy megelőző intézkedésekkel vessenek véget a szülőszeti faji alapú elkülönítésnek, hogy biztosítsák a belföldi agresszió roma áldozatainak megsegítését célzó programok kifejlesztését, hogy tanúsítsanak különös éberséget a roma nőket érintő emberkereskedelemre való tekintettel; és sürgeti a Bizottságot, hogy támogassa az említett problémák orvoslása céljából kormányok és civil szervezetek által indított kezdeményezéseket, biztosítva egyúttal az áldozatok alapvető emberi jogait;
 3. sürgeti a tagállamokat, hogy vizsgálják felül minden politika végrehajtását annak biztosítása érdekében, hogy a folyamatok előkészítésébe, megtervezésébe, és végrehajtásába a roma nőket bevonják;
 4. sürgeti a tagállamokat, hogy fogadjanak el a nyílt koordinációs módszer keretében minimum standardokat annak érdekében, hogy a nőknek és lányoknak egyenlő feltételekkel legyen esélyük a minőségi oktatáshoz, tegyenek intézkedéseket, többek között fogadjanak el az iskolai elkülönítést megszüntető, pozitív törvényeket és készítsenek konkrét terveket a roma gyerekek színvonalon aluli, elkülönített oktatásának megszüntetésére;
 5. ragaszkodik ahhoz, hogy a roma gyerekeket megtanítsák írni és olvasni, és ennek a gyermekeket tanító iskolák prioritásának kell lennie;
 6. sürgeti a tagállamokat, hogy a megfelelő lakhatáshoz való jogról szóló nemzeti törvények elfogadásával javítsanak a romák lakhatási körülményein, orvosolva az erőszakos kilakoltatás elleni egyéni belföldi jogi védelem hiányát, az érintett közösségekkel folytatott konzultáció során a jelentős roma lakosságú negyedekben az élet- és lakhatási körülmények javításának finanszírozását célzó, átfogó tervek elfogadásával és a helyi hatóságok arra utasításával, hogy haladéktalanul gondoskodjanak a megfelelő ivóvízről, elektromosságról, szemétszállításról, tömegközlekedésről és utakról;
 7. sürgeti a tagállamokat, hogy ösztönözzék a vegyes társadalmi lakhatást;
 8. felszólítja a tagállamokat, hogy a vándorló romák részére alakítsanak ki olyan területeket, amelyek megfelelő kényelmi és higiéniai feltételek igénybevételét teszik lehetővé számukra;
 9. kéri különösen a jelenleg a koszovói Mitrovica régió ólommal erősen szennyezett területén lévő menekült roma nők biztonságosabb lakóhelyre történő áthelyezését; felhívja a figyelmet a francia KFOR csapatok átmeneti, újonnan felújított osterodei táborára, amely átmeneti megoldást biztosít; felszólítja a Tanácsot, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak elegendő pénzügyi forrást a származási helyre történő visszatelepítésre; hangsúlyozza, hogy a stabilitási és társulási folyamat folytatásával párhuzamosan erősíteni kell az emberi jogok helyzetét;

⁽¹⁾ Lásd az Európai Roma Jogi Központ „A koszovói mérgezés áldozatai az Emberi Jogok Európai Bírósága elé viszik az ügyet” című 2006. február 20-i sajtóközleményét a www.errc.org honlapon.

2006. június 1., csütörtök

10. sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák valamennyi roma nő alapvető, sürgősségi és megelőző egészségügyi ellátáshoz való hozzáférését, dolgozzanak ki és hajtsanak végre politikákat annak garantálása érdekében, hogy a legkizártabb közösségek is teljes mértékben részesülhetnek az egészségügyi szolgáltatásokból, továbbá gondoskodjanak arról, hogy az egészségügyben dolgozók előítélet ellenes képzésben részesülnek;
11. sürgeti a kormányokat, hogy az egyenlő bánásmód és az egyenlő esélyek képezzék szerves részét a foglalkoztatási és társadalmi beilleszkedési politikáknak, oldják meg a roma nők magas munkanélküliségi arányának kérdését, és különösen a munkaerő-felvételi eljárások során tapasztalt közvetlen hátrányos megkülönböztetés jelentette komoly akadályokat számolják fel;
12. sürgeti a „pozitív kötelesség” fogalmának elfogadását, amely értelmében törvény kötelezné az állami és civil intézményeket annak biztosítására, hogy a roma nők a helyi lakosságban való jelenlétükkel arányosan legyenek képviselve;
13. sürgeti a kormányokat, hogy vizsgálják meg a roma nők önálló vállalkozói tevékenységének akadályait, és dolgozzanak ki olyan programokat, amelyek lehetővé teszik a roma női vállalkozók és saját-foglalkoztatású személyek elérhető, gyors és nem költséges bejegyzését, továbbá a roma női vállalkozások finanszírozása céljából teremtsék meg az elérhető hitelekhez jutás – ideértve a mikrohiteleket is – hatékony útját; valamint sürgeti a Bizottságot, hogy releváns finanszírozási mechanizmusok révén támogassa ezeket a tevékenységeket;
14. ajánlja, hogy a tagállamok és a Bizottság ösztönözzék a különösen a roma nőket célzó társadalmi vállalkozásmodelleket;
15. felszólítja a Bizottságot és a Parlamentet, hogy a pénzügyi alapok tekintetében horizontális célként kezeljék a roma nők felemelkedésének elősegítését, egyénileg és szervezetek keretében egyaránt, az oktatásban, foglalkoztatásban, vezetésben és politikai életben való részvételük érdekében;
16. sürgeti a Bizottságot, hogy számos releváns pénzügyi mechanizmusa segítségével támogassa a különösen a roma nőket célzó tevékenységeket, és vizsgálja felül a támogatások odaítélésére vonatkozó szabályokat, annak biztosítása érdekében, hogy a roma nők bevonására külön előírást tartalmazzanak; továbbá sürgeti a tagállamokat, hogy nemzeti, regionális és helyi intézményi szinten egyaránt hasonló gyakorlatot kövessenek;
17. ajánlja, hogy a Bizottság indítson keresetet és szabjon ki elrettentő bírságokat minden olyan tagállamra, amelyik a hátrányos megkülönböztetés elleni irányelveket⁽¹⁾ még nem ültette át nemzeti jogába és/vagy nem alkalmazta a gyakorlatban teljes mértékben a roma nőkre való tekintettel is, valamint felügyelje az Európai Közösségek Bíróságának a nem megfelelő teljesítés miatt hozott ítéleteinek végrehajtását;
18. sürgeti az EU intézményeit, hogy az Unióhoz történő csatlakozásra való felkészültség értékelése során tekintse kulcsfontosságú kritériumnak a roma nők helyzetét a tagjelölt országokban, beleértve a roma nők helyzetét azokban a tagjelölt országokban is, amelyekhez hagyományosan nem kapcsolódnak roma kérdések;
19. ajánlja, hogy a roma nőknek a gyakorlatban teljes egyenjogúságot biztosító politikák kidolgozása és végrehajtása érdekében a tagállamok teljes mértékben használják ki az olyan eljárási lehetőségeket, mint például a nyílt koordinációs módszer;
20. sürgeti az uniós intézményeket, hogy vállaljanak vezető szerepet a kormányoknak a roma férfiak és nők helyzetére vonatkozó, nemek és etnikai hovatartozás szerinti felbontásban történő adatgyűjtésre ösztönzésében, az oktatás, lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy és más területeken elért fejlődést felmérése érdekében; úgy ítéli meg, hogy az EU-nak arra kellene ösztönöznie a kormányokat, hogy hívják fel az államigazgatás és a közvélemény figyelmét a tényre, hogy etnikai jellegű adatgyűjtést az egyéni azonosítás veszélye nélkül is lehet végezni, továbbá arra kellene bátorítania a kormányokat, hogy minden létező, biztonságos és innovatív módszert vegyenek igénybe;
21. felhívja a figyelmet arra, hogy a horizontális megközelítés eredményeképpen minden évben lehetőség nyílik arra, hogy az Európai Unióban élő roma nők éves fórumának megszervezését támogassák;

(¹) Ideértve az Amszterdami Szerződést követően módosított EK-szerződés 13. cikkét, valamint az ezzel kapcsolatos, az EU jogában a nők elleni hátrányos megkülönböztetés tiltásának érvényességi körét és mértékét meghatározó irányelveket.

2006. június 1., csütörtök

22. sürgeti a Rasszizmus és Idegengyűlölet Európai Megfigyelőközpontját, hogy kezdeményezzen tanulmányosorozatot a média szerepéről a cigányellenesség elterjedésében és különösen a roma nőkről kialakult káros sztereotípiák terjesztésében;

23. sürgősen kéri, hogy az EU intézményei és/vagy a tagállamok által felvállalt olyan programok és projektek elkészítésekor, amelyek hatással lehetnek a roma nőkre, konzultáljanak velük, valamint kéri, hogy hozzanak pozitív intézkedéseket érdekükben;

24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok, csatlakozó és a tagjelölt országok kormányainak és parlamentjeinek.

P6_TA(2006)0245

A nők helyzete a fegyveres konfliktusokban és a konfliktushelyzet után az újjáépítésben és a demokratikus folyamatokban betöltött szerepük

Az Európai Parlament állásfoglalása a nők fegyveres konfliktusokban kialakult helyzetéről, valamint a konfliktust követő helyzetben lévő országokban az újjáépítésben és a demokratikus folyamatban játszott szerepükről (2005/2215(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának (ENSZ BT) 2000. október 31-i 1325(2000). számú határozatára a nők békéjéről és biztonságáról, amely szerint lényeges, hogy a béke és biztonság fenntartására és elősegítésére irányuló erőfeszítések terén a nők a férfikkal egyenjogú szerepet játszanak és ezekben az erőfeszítésekben teljes mértékben részt vegyenek,
- tekintettel a 2000. november 30-i, a nőknek a konfliktusok békés rendezésében való részvételéről szóló állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek által 1948. december 10-én kihirdetett Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, valamint az emberi jogokról szóló 1993. június 14–25-i világkonferencia bécsi nyilatkozatára és cselekvési programjára,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek főtitkárnak a szexuális kizsákmányolás és szexuális bántalmazás elleni sajátos intézkedésekről szóló közleményére (ST/SGB/2003/13),
- tekintettel az Egyesült Nemzetek 1993. december 20-i, a nőkkel szembeni erőszak megszüntetéséről szóló nyilatkozatára ⁽²⁾, továbbá az Egyesült Nemzetek 1989. november 20-i, a gyermekek jogairól szóló egyezményére,
- tekintettel a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló, az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által 1979. december 18-án elfogadott egyezményre, és az ahhoz csatolt fakultatív jegyzőkönyvre,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek 1984. december 10-i, a kínzás, illetve a kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódok és büntetések elleni egyezményre, az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a nők és gyermekek vészhelyzetek és fegyveres konfliktusok alatti védelméről szóló 1974. december 14-i nyilatkozatára ⁽³⁾, különös tekintettel annak 4. bekezdésére, amelynek értelmében hatékony intézkedéseket kell hozni a nők üldöztetésére, kínzására, a velük szembeni büntető intézkedések, megalázó bánásmód és erőszak tiltása érdekében,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa 1999. szeptember 17-i, a fegyveres konfliktusok során a polgári lakosság védelméről szóló 1265(1999). számú határozatára, és különösen annak (14) bekezdésére, amelynek értelmében a béketeremtésen, békefenntartáson és annak helyreállításán dolgozó ENSZ személyzet az emberi jogokra vonatkozó megfelelő képzésben részesül, beleértve a nemekkel kapcsolatos rendelkezéseket is,

⁽¹⁾ HL C 228., 2001.8.13., 186. o.

⁽²⁾ Az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének 48/104. számú határozata.

⁽³⁾ Az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének 3318 (XXIX). számú határozata.